

Mediacyjna rola komunikacji intrapersonalnej w relacjach sposobów kształtowania się tożsamości z cechami osobowości i dobrostanem młodzieży

STRESZCZENIE

Teoretyczną podstawę niniejszej pracy stanowią: model osobowości Wielkiej Piątki, Kołowy Model Sposobów Kształtowania się Tożsamości Ciecucha i Topolewskiej-Siedzik, trójwymiarowa koncepcja dobrostanu Keyesa i Waterman, teoria dialogowego Ja Hermansa oraz koncepcja mówienia do siebie Brinthaupa. Projekt miał na celu weryfikację zależności osobowość – tożsamość – dobrostan w grupie młodzieży w wieku od 13 do 18 lat oraz poszerzenie modelu o zjawisko komunikacji intrapersonalnej, rozumianej jako dialogi wewnętrzne oraz mówienie do siebie. Adolescenci ($N = 320$) brali udział w kwestionariuszowym, dwuetapowym badaniu i wypełniali: w etapie I - Ankietę socjodemograficzną, Kwestionariusz Osobowości IPIP-BFM-50, Zrewidowaną Skalę Wewnętrznej Aktywności Dialogowej SWAD-R oraz Skalę Mówienia do Siebie STS, zaś w etapie II - Kwestionariusz Sposobów Kształtowania Tożsamości CIMQ oraz Skalę MHC-SF do pomiaru dobrostanu. Ustalono, że: (1) cechy osobowości są predyktorami sposobów kształtowania się tożsamości, a najistotniejszą rolę odgrywają intelekt i sumienność oraz stabilność emocjonalna; (2) sposoby kształtowania się tożsamości wykazują sinusoidalny kształt relacji z metacechami osobowości alfa i beta (3) oraz dobrostanem psychicznym i dwoma jego aspektami: emocjonalnym i psychologicznym; (4) dialogi wewnętrzne adolescentów pełnią funkcje rozwojowe, obronne lub nieadaptacyjne; (5) cechy osobowości są predyktorami funkcji dialogów wewnętrznych, z czego najważniejszą rolę odgrywają stabilność emocjonalna i intelekt; (6) dialogi wewnętrzne mediują relacje między cechami osobowości a sposobami kształtowania się tożsamości, zaś mówienie do siebie pośredniczy w związkach między sposobami kształtowania się tożsamości a dobrostanem. Zaproponowany i zweryfikowany w analizach mediacyjnych model stanowi *novum* pracy. Dotychczas, w żadnej grupie wiekowej nie przeprowadzono badań uwzględniających zarówno dialogi wewnętrzne jak i mówienie do siebie jako mediatory w relacjach osobowość – tożsamość – dobrostan. Badania pozwalają sądzić, że cechy osobowości, jako silnie uwarunkowane genetycznie, za pośrednictwem dialogów wewnętrznych, oddziałują na kształtowanie się tożsamości, a trudności wynikające z obranego na dany moment życia,

sposobu zarządzania tożsamością, implikują potrzebę samoregulacji i poprzez funkcje mówienia do siebie, oddziałują na poziom dobrostanu.

Słowa kluczowe: adolescencja, cechy osobowości, sposoby kształtowania się tożsamości, dialog wewnętrzny, mówienie do siebie, dobrostan psychiczny